

УДК 657.1

*Воронко Р. М.,
rvoronko@ukr.net, ORCID ID: 0000-0003-3796-2556, Researcher ID: F-8536-2019,
д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів*

*Бачинський В. І.,
bachinvi@meta.ua, ORCID ID: 0000-0001-5071-9038,
Researcher ID: G-9099-2019,
к.е.н., проф., професор кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів,*

*Бойко Р. В.,
rboy@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-4044-0217, Researcher ID: F-2597-2019,
к.е.н., доц., доцент кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів*

*Воронко О. С.,
oksanavoronko@i.ua, ORCID ID: 0000-0002-8235-611X,
Researcher ID: F-8553-2019,
к.е.н., доц., доцент кафедри економіки, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів*

СУТНІСТЬ АУТСОРСИНГУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, СФЕРА ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ

Анотація. Розглянуто сутність аутсорсингу як засобу оптимізації важливих для підприємства управлінських функцій або виробничих процесів. Встановлено причини популяризації аутсорсингових послуг у сфері бухгалтерського обліку в даний час. Аутсорсинг визначено як використання зовнішнього джерела чи ресурсу для виконання певного виду робіт. Розглянуто трактування категорії “аутсорсинг” у працях вітчизняних і зарубіжних науковців із систематизацією різних підходів до його визначення за такими напрямками: управлінський, функціональний, процесний, функціонально-процесний та інструментальний. Зроблено акцент на функціональному підході до трактування аутсорсингу бухгалтерського обліку і сформульовано його визначення як передання підприємством повністю або частково функції ведення бухгалтерського обліку на договірних засадах сторонньому суб’єкту, який спеціалізується у даній галузі з умовою надання цієї послуги протягом певного періоду часу, належної якості і за ціною згідно з домовленістю сторін. Досліджено місце аутсорсингових послуг у сфері бухгалтерського обліку в рейтингу загального обсягу аутсорсингових замовлень в Україні. Визначено складові предметної сфери аутсорсингу бухгалтерського обліку як важливої умови розроблення методики його реалізації. Розкрито переваги та недоліки аутсорсингу бухгалтерського обліку з виокремленням основних позитивних сторін від його впровадження – економія витрат за рахунок зростання економічної ефективності використання трудових ресурсів і забезпечення високої якості ведення обліку шляхом залучення висококваліфікованих фахівців. Акцентовано на потребі постійної комунікації аутсорсера з персоналом підприємства-замовника та періодичного надання йому результатів роботи. Визначено напрями подальших наукових досліджень, спрямованих на розроблення методики оцінювання ризиків використання аутсорсингу у сфері бухгалтерського обліку і встановлення порядку регламентації процесу взаємодії учасників цього процесу.

Ключові слова: аутсорсинг, бухгалтерський облік, підприємство-замовник, аутсорсер, види аутсорсингу, об’єкти аутсорсингу.

*Voronko R. M.,
rvoronko@ukr.net, ORCID ID: 0000-0003-3796-2556, Researcher ID: F-8536-2019,
Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Accounting, Control, Analysis and Taxation,
Lviv University of Trade and Economics, Lviv*

Bachynsky V. I.,

bachinvi@meta.ua, ORCID ID: 0000-0001-5071-9038,

Researcher ID: G-9099-2019,

Ph.D., Professor, Professor of the Department of Accounting, Control, Analysis and Taxation, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

Boyko R. V.,

rboy@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-4044-0217, Researcher ID: F-2597-2019,

Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, Control, Analysis and Taxation, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

Voronko O. S.,

oksanavoronko@i.ua, ORCID ID: 0000-0002-8235-611X,

Researcher ID: F-8553-2019,

Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

THE ESSENCE OF ACCOUNTING OUTSOURCING, SCOPE AND POSSIBILITIES OF ITS USE

Abstract. *The essence of outsourcing as a means of optimizing important for the enterprise management functions or production processes is considered. The reasons for the promotion of outsourcing services in the field of accounting at present time are identified. Outsourcing is defined as the use of an external source or resource to perform a particular type of work. The interpretation of the category "outsourcing" in the works of domestic and foreign scientists with the systematization of different approaches to its definition in the following areas: managerial, functional, process, functional-process and instrumental is revealed. Emphasis is placed on the functional approach to the interpretation of accounting outsourcing and formulated its definition as the transfer by the company in whole or in part the function of accounting on a contractual basis to a third party specializing in this field with the condition of providing this service for a certain period of time and at a price agreed by the parties. The place of outsourcing services in the field of accounting in the ranking of the total volume of outsourcing orders in Ukraine is studied. The components of the subject area of accounting outsourcing as an important condition for developing a methodology for its implementation are identified. The advantages and disadvantages of accounting outsourcing with the separation of the main advantages of its implementation - cost savings by increasing the economic efficiency of human resources and ensuring high quality accounting by attracting highly qualified professionals. Emphasis is placed on the need for constant communication of the outsourcer with the staff of the customer company and periodically providing it with the results of work. The directions of further scientific researches directed on development of a technique of an estimation of risks of use of accounting outsourcing and establishment of the order of process regulation of participants interaction of this process are defined.*

Keywords: outsourcing, accounting, customer company, outsourcer, types of outsourcing, outsourcing objects.

JEL Classification: M41, L20, L86

DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2021-65-03>

Постановка проблеми. Швидкі темпи розвитку світової економіки вимагають використання новітніх методів управління, які б сприяли підвищенню ефективності та результативності здійснення господарської діяльності. Одним із способів отримання привабливих результатів у бізнесі є делегування окремих повноважень з управління підприємством спеціалізованим компаніям. Тому до складу послуг, які донедавна були новими для українських суб'єктів господарювання, а сьогодні набувають все більшого попиту у нашій країні, належить аутсорсинг, котрий дає змогу оперативно та на належному якісному рівні оптимізувати надзвичайно важливі для підприємств управлінські функції або виробничі процеси. Це є досить

привабливим в умовах жорстокої конкуренції, коли виникає потреба забезпечити сталий розвиток підприємства при оптимальних витратах різних видів ресурсів.

Однією з функцій менеджменту є облікова, яка забезпечує інформаційну основу прийняття управлінських рішень. Надання чинним законодавством України [4] можливості власнику або керівнику самостійно обирати форму організації обліку, зокрема ведення його на договірних засадах сторонніми суб'єктами, сприяло значній популяризації аутсорсингових послуг у сфері бухгалтерського обліку. Іншим чинником, який вплинув на поширення аутсорсингу бухгалтерського обліку, став, з одного боку, швидкий розвиток новітніх інформаційно-комп'ютерних технологій і сучасного

програмного забезпечення для здійснення облікової функції, а з іншого, – зростання вартості цих продуктів та нехватка фінансових ресурсів чи небажання керівництва витратити їх у достатній кількості на ці потреби. За цих умов власники і керівництво змушені вирішувати проблему оптимального використання ресурсів і якісного інформаційного забезпечення управління підприємством. Оцінюючи позитивні і негативні сторони різних варіантів організації бухгалтерського обліку, керівництво багатьох, в основному малих і середніх підприємств, розглядає можливість передачі його ведення спеціалізованим компаніям.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження, присвячені організації бухгалтерського обліку на умовах аутсорсингу, перебували у сфері наукових інтересів багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Одні з них розглядали теоретичні складові організації аутсорсингу бухгалтерського обліку, а інші приділяли більше уваги питанням правового регулювання й практичним аспектам здійснення цього процесу. До відомих дослідників аутсорсингу, в тому числі у сфері бухгалтерського обліку, відносять таких вчених як: Б. А. Анікін, Р. Й. Бачо, І. М. Бурденко, О. М. Зорій, А. Г. Івлев, Г. С. Кесарчук, Т. В. Коваленко, І. Д. Котлярів, С. М. Лайчук, Г. І. Ляхович, В. К. Макарович, Д. М. Михайлов, О. В. Назаренко, С. А. Наумова, В. В. Панков, А. М. Поплюйко, Т. Г. Савченко, Л. С. Скакун, А. В. Суровицька, О. В. Писарчук, М. О. Тонюк, А. В. Чмут та інші. Ними розкрито широке коло питань, які стосуються змісту аутсорсингу, його класифікації, використання у різних сферах діяльності, переваг та недоліків.

Разом з тим, невирішеними є ряд проблем, які зумовлені новими реаліями і можливостями використання аутсорсингу у сфері бухгалтерського обліку та оцінюванням ефективності й доцільності такого виду послуг для системи менеджменту підприємства.

Постановка завдання. Дослідження спрямоване на встановлення змістовної сутності аутсорсингу та доцільності його використання для ведення бухгалтерського обліку суб'єктами господарювання, розгляд сучасних підходів до його організації, виявлення основних переваг та недоліків надання послуг аутсорсинговими компаніями й розробку пропозицій із вирішення проблем раціональної організації облікової служби на підприємстві.

Виклад основного матеріалу дослідження. Діяльність суб'єктів господарювання пов'язана з щоденним вирішенням різних питань управління бізнес-процесами, які у них відбуваються. Для цього потрібне якісне інформаційне забезпечення, що у більшості надається бухгалтерським обліком, який є невід'ємною функцією менеджменту та ведеться на підприємстві безперервно з дня його реєстрації і до завершення діяльності.

Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [4] надано право керівництву самостійно вибирати форму ведення бухгалтерського обліку. Однією з таких форм, які передбачені ст. 8 цього закону, є “...ведення на договірних засадах бухгалтерського обліку централізованою бухгалтерією або підприємством, суб'єктом підприємницької діяльності, самозайнятою

особою, що провадять діяльність у сфері бухгалтерського обліку та/або аудиторської діяльності”. Тобто у цьому випадку передбачається передання виконання функцій бухгалтерського обліку сторонньому суб'єкту, або іншими словами – аутсорсинг бухгалтерського обліку. Організація бухгалтерського обліку також ускладнилась у зв'язку з вимогою, встановленою зазначеним законом, обов'язковості ведення бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами фінансової звітності для окремих категорій підприємств. Тому аутсорсинг бухгалтерського обліку з кожним роком стає все більше затребуваним. Разом з тим, під час розгляду питання переходу на аутсорсинг бухгалтерського обліку потрібно врахувати, що підприємство, яке становить суспільний інтерес, зобов'язане створити у себе бухгалтерську службу, очолювану головним бухгалтером, до складу якої мають входити не менше від двох осіб.

На основі дослідження семантики терміна “аутсорсинг” можна зазначити, що він походить від англійського слова “outsourcing”, утвореного у результаті злиття трьох слів: out – “зовнішній”, source – “джерело” і using – “використання, застосування”. Тобто у спрощеному вигляді аутсорсинг можна трактувати як використання зовнішнього джерела або ресурсу для виконання певного виду робіт. В економічній термінології це слово застосовувалося для позначення використання зовнішніх джерел для провадження бізнесу взамін своїх внутрішніх ресурсів. У нинішніх реаліях аутсорсинг означає спосіб діяльності, коли компанія використовує іншу компанію для виконання своєї роботи та не залучає для цього власних працівників [19].

Якщо на початках аутсорсинг використовувався як ефективний спосіб зниження витрат та збільшення прибутковості, то пізніше його почали розглядати як ефективний засіб не лише підвищення прибутковості підприємств, а й раціональної оптимізації їхньої структури і діяльності за рахунок концентрації уваги на основному предметі бізнесу та передачі другорядних функцій зовнішнім виконавцям.

Аутсорсинг дає змогу компаніям використовувати глобальну базу знань, знижувати ризики, вивільняти внутрішні ресурси для інших цілей підприємства, підвищити доступність фінансових ресурсів [16].

Вивчення трактувань категорії “аутсорсинг” у наукових працях багатьох вчених дало змогу побачити різні підходи до таких визначень та їхнє групування. Зокрема, такі науковці як О. М. Зорій і Т. В. Коваленко, підходи до трактування аутсорсингу узагальнюють за чотирма напрямками: функціонально-орієнтований, коопераційний, управлінський, інструментальний [5]. Інші автори виділяють три підходи до визначення аутсорсингу – функціональний, управлінський та інструментальний [3].

На основі проведеного дослідження трактування аутсорсингу нами систематизовані за п'ятьма напрямками: управлінський, функціональний, процесний, функціонально-процесний та інструментальний (табл. 1).

Підходи до трактування категорії “аутсорсинг” в економічній літературі

№ з/п	Автор, джерело	Визначення аутсорсингу	Підхід
1	А. Г. Івлєв [6]	Аутсорсинг – це організаційне рішення, яке полягає в розподілі функцій бізнес-системи відповідно до принципу: “залишаю собі тільки те, що можу робити краще за інших, передаю зовнішньому виконавцю те, що він робить краще за інших”	Управлінський
2	Т. Г. Савченко, А. П. Ярошина [14]	Аутсорсинг є видом інтелектуальної діяльності, що продається за винагороду, має договірну основу і регулюється на основі нормативної бази	
3	Ж.-Л. Бравар, Р. Морган [18]	Аутсорсинг – це обумовлене договором використання матеріальних засобів, майна та знань третьої особи з гарантованим рівнем якості, гнучкості та цінності вартісних критеріїв і оцінок для надання послуг, які раніше надавалися за рахунок внутрішніх сил компанії, із можливим переходом наявного персоналу до постачальника послуг та/або трансформацією/ оновленням процесів або технологій, що підтримують бізнес	
4	Р. Й. Бачо, В. К. Макарович [2]	Аутсорсинг у сфері бухгалтерського обліку – це передача функцій бухгалтерського обліку або процесів ведення бухгалтерського обліку або окремих ділянок обліку (облік заробітної плати, облік основних засобів, облік банківських операцій тощо), іноді разом з відповідними активами зовнішньому (сторонньому) постачальнику або провайдеру, який надає конкретну послугу з обліку протягом встановленого часу за узгодженими сторонами розцінками, гарантуючи певну якість ведення обліку і розподіляючи ризики щодо ведення обліку на себе і замовника	Функціональний
5	О. В. Назаренко, А. В. Суравицька [10]	Бухгалтерський аутсорсинг є способом забезпечення діяльності підприємства з передачею функції бухгалтерського обліку спеціалізованій компанії на договірній основі	
6	В. В. Панков, С. А. Наумова [11]	Аутсорсинг бухгалтерського обліку – передача функцій бухгалтерського обліку або процесів ведення бухгалтерського обліку або окремих ділянок обліку, іноді разом з відповідними активами зовнішньому постачальнику або провайдеру, який надає конкретну послугу з обліку протягом встановленого часу за погодженими сторонами розцінками, гарантуючи певну якість ведення обліку і розподіляючи ризики з ведення обліку на себе й замовника	
7	А. Б. Райзберг, Л. Ш. Лозовський, Е. Б. Стародубцева [13]	Аутсорсинг – це передавання традиційних не ключових функцій організації (таких, наприклад, як бухгалтерський облік або рекламна діяльність для машинобудівної компанії) зовнішнім виконавцям-аутсорсерам, субпідрядникам, висококваліфікованим фахівцям сторонньої фірми	
8	Л. С. Скакун [15]	Бухгалтерський аутсорсинг – форма організації бухгалтерського обліку, яка полягає у передачі окремих бухгалтерських функцій або всього процесу ведення бухгалтерського обліку зовнішнім суб'єктам з метою підвищення якості та ефективності їх виконання	

Продовження табл. 1

1	2	3	4
9	О. М. Зорій, Т. В. Коваленко [5]	Аутсорсинг – цілеспрямоване виокремлення певних бізнес-процесів та їх реалізація іншими організаціями, які мають відповідний досвід, знання, засоби та виконують свої обов'язки в конкретній сфері краще, ніж організація-замовник, і на договірній основі	Процесний
10	Дж. Хейвуд [20]	Аутсорсинг – це передавання внутрішнього підрозділу або підрозділів підприємств і всіх пов'язаних із ним активів в організацію постачальника послуг, що пропонує надати певну послугу протягом певного часу за домовленою ціною	
11	Б. А. Анікін [1]	Аутсорсинг – це виконання окремих функцій (виробничих, сервісних, інформаційних, фінансових, управлінських та ін.) або бізнес-процесів (організаційних, фінансово-економічних, виробничо-технологічних, маркетингових) зовнішньою організацією, що володіє необхідними для цього ресурсами, на основі довгострокових відносин	Функціонально-процесний
12	Д. М. Михайлов [9]	Аутсорсинг – це передача сторонньому підряднику деяких бізнес-функцій або частин бізнес-процесу компанії. Підрядник адаптує свої універсальні засоби та знання до потреб бізнесу конкретного замовника та використовує їх в інтересах замовника за плату, яка визначена вартістю послуг, а не часткою в прибутку	
13	А. В. Чмут, О. Д. Осадчий [17]	Аутсорсинг – процес перенесення/передачі внутрішніх функцій або бізнес-процесів сторонньому виконавцеві	
14	О. І. Микало [21]	Аутсорсинг – це інструмент посилення конкурентоспроможності підприємства за рахунок концентрації на ключових, виходячи з ринкових умов, для підприємства функціях та/або бізнес-процесах	Інструментальний

Управлінське спрямування трактування аутсорсингу розглядає його як практичну модель управління організацією, на відміну від функціонального бачення аутсорсингу як процесу передачі окремих функцій або операцій підприємства професійному сторонньому виконавцю в обумовлених обсягах. Також аутсорсинг вважають засобом зменшення витрат підприємства, покращення конкурентних позицій через оптимізацію його бізнес-процесів. Тому нами виокремлено процесний підхід до визначення аутсорсингу, оскільки він передбачає передання на аутсорсинг окремих бізнес-процесів та комбінований функціонально-процесний напрям – за умови передання на аутсорсинг певних функцій чи бізнес-процесів. Виходячи з наведених тлумачень і дотримуючись функціонального підходу, який домінує у визначеннях саме бухгалтерського аутсорсингу, нами запропоновано трактувати аутсорсинг бухгалтерського обліку як передання підприємством повністю або частково функції ведення бухгалтерського обліку на договірних засадах сторонньому суб'єкту, який спеціалізується у даній галузі з умовою надання цієї послуги

протягом певного періоду часу, належної якості і за ціною згідно з домовленістю сторін.

Аутсорсингові послуги у сфері бухгалтерського обліку посідають четверту позицію (13,6%) у рейтингу загального обсягу аутсорсингових замовлень в Україні після ІТ-послуг (35,75%), логістики (20,1%) та маркетингу (20,6%) [7]. В Україні найбільшими транснаціональними компаніями, які надають послуги з аутсорсингу, є EBS, Finance Solutions Group, BDO, Deloitte&Touch Tohmatsu int., Price Waterhouse Coopers, Ernst&Young, котрі мають розгалужену мережу регіональних представництв, що об'єднані єдиною корпоративною стратегією та культурою [14].

Аутсорсинг у сфері бухгалтерського обліку набув широкої популярності у зв'язку з бажанням власників і керівництва багатьох підприємств передати цю функцію зовнішнім виконавцям. Зумовлено це тим, що держава регулярно змінює правила бухгалтерського і податкового обліку та формування звітності, і це вимагає від облікових працівників постійно їх відслідковувати, щоб не наражати підприємство на штрафні санкції зі сторони

контролюючих органів. Також значною є питома вага середніх та малих підприємств (більше 70 %) у структурі реального сектору економіки, не всі з яких можуть найняти для ведення обліку висококваліфікованих фахівців. Тому з метою зниження ризиків багато підприємств та приватних підприємців шукають надійних надавачів послуг у сфері бухгалтерського обліку, які дозволять не лише заощадити витрати на заробітній платі штатних облікових працівників, а й забезпечити високу якість ведення обліку.

Для забезпечення належного предметно-концептуального рівня аутсорсингу бухгалтерського обліку особливе значення має встановлення об'єктів, які є важливим компонентом методики його реалізації. Основна увага аутсорсингу зосереджена саме на наявності й стані об'єктів бухгалтерського обліку. А облікові процедури, які здійснюють аутсорсингові компанії стосовно об'єктів обліку згідно угоди, укладеної з підприємством-замовником, дозволяють забезпечити відповідність фактичного їхнього стану визначеним параметрам, нормам і правилам. Складові предметної сфери аутсорсингу бухгалтерського обліку відображені на рис. 1.

Аутсорсинг у сфері бухгалтерського обліку включає у себе різні види робіт: розробка і впровадження положення про облікову політику підприємства; контроль отриманої первинної документації та відображення її в системі бухгалтерського обліку з використанням відповідного програмного забезпечення; складання внутрішніх первинних документів (на оприбуткування, рух та

ліквідацію основних засобів; переміщення і списання сировини, матеріалів, МШП; відрядження; нарахування заробітної плати тощо); формування фінансової звітності за національними П(С)БО, а для окремих суб'єктів господарювання – відповідно до МСФЗ з дотриманням методик трансформації та звірки показників звітів, сформованих із застосуванням різних стандартів; підготовка та подання обов'язкової податкової і статистичної звітності; комунікація та проведення звірок із податковими органами, контрагентами і формування пов'язаної з цим документації; послуги з проведення розрахунків (адміністрування банківських рахунків – підготовка платіжних доручень, контроль правильності розрахунків та своєчасності платежів, опрацювання банківських звітів, комунікація з обслуговуючими банками) та ін.

Аутсорсинг бухгалтерського обліку може здійснюватися як шляхом безпосереднього обміну документацією між підприємством-замовником та аутсорсинговою фірмою, так і з використанням сучасних комп'ютерно-інформаційних технологій передачі даних (зокрема, хмарних технологій).

Передання ведення бухгалтерського обліку на аутсорсинг має як свої переваги, так і недоліки (табл. 2), на чому акцентують увагу більшість дослідників у цій галузі [3, 5, 10, 14]. Причому окремі з науковців переваги аутсорсингу у сфері бухгалтерського обліку розглядають на стратегічному і тактичному рівнях [12].

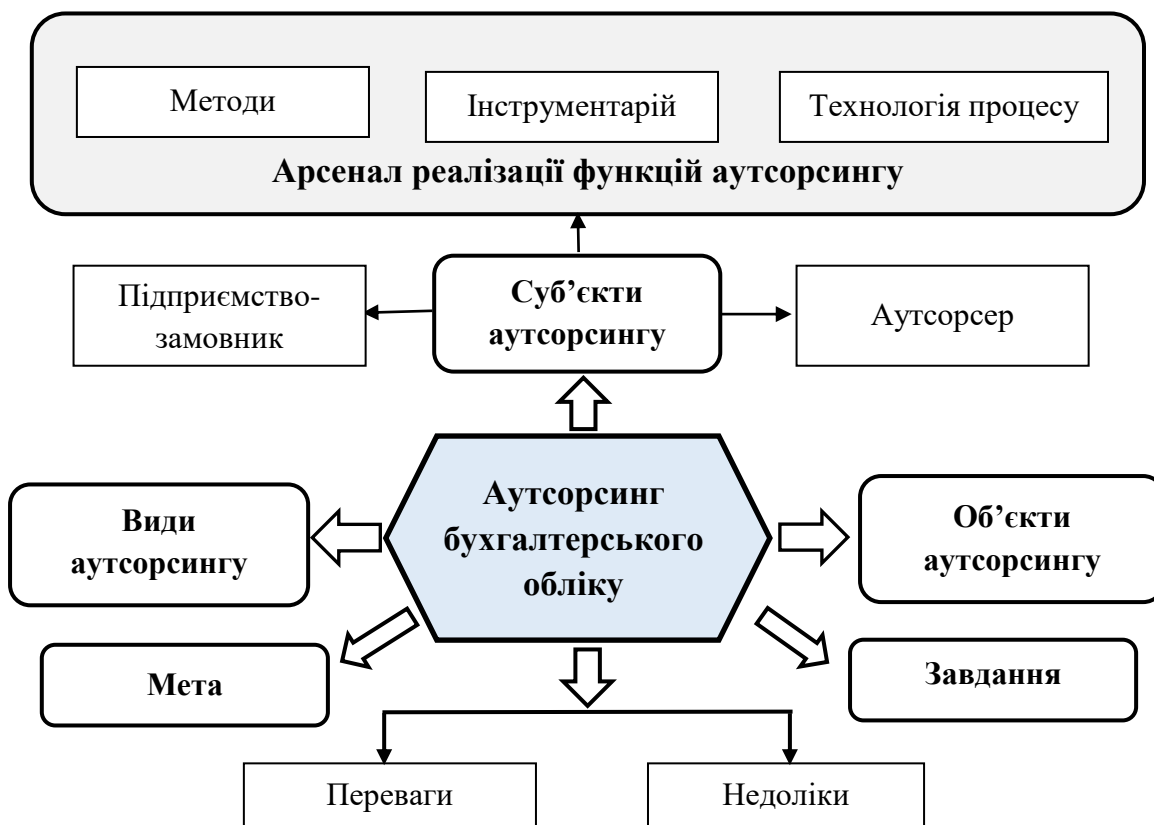

Рис. 1. Складові предметної сфери аутсорсингу бухгалтерського обліку

Переваги та недоліки аутсорсингу бухгалтерського обліку

Переваги	Недоліки
Зосередження уваги на основному бізнесі за рахунок передання функції ведення бухгалтерського обліку сторонній організації, що сприяє покращенню конкурентних позицій підприємства	Зниження безпеки і наявність ризику витоку конфіденційної інформації, що викликає недовіру до аутсорсера з боку керівництва підприємства-замовника. Уникнути цього можна шляхом прискіпливого вибору фірми-аутсорсера з врахуванням її репутації та договірного узгодження усіх напрямів співпраці у сфері ведення бухгалтерського обліку
Зменшення витрат на утримання власної облікової служби, обладнання робочих місць, інформаційне, технічне, програмне та інше забезпечення, фінансування підготовки та підвищення кваліфікації облікових працівників	У випадку припинення діяльності аутсорсингової компанії у підприємства-замовника виникає проблема пошуку нового аутсорсера протягом невеликого проміжку часу і налагодження з ним співпраці або повернення до варіанта самостійного ведення обліку
Впровадження новітніх технологій, доступ до додаткових ресурсів та нових знань у сфері бухгалтерського обліку, оподаткування, нормативно-правового й інформаційного забезпечення ведення бізнесу	Можливість втрати контролю над частиною власних ресурсів та напрямками використання облікової інформації
Можливість перерозподілу матеріальних та трудових ресурсів підприємства, зекономлених у результаті передання виконання облікової функції аутсорсинговій компанії, що сприятиме підвищенню ефективності діяльності	Стимування розвитку аутсорсингу бухгалтерського обліку через відсутність необхідної нормативно-правової бази, яка дозволила б чітко врегулювати питання взаємодії між підприємством-замовником та аутсорсером
Забезпечення об'єктивності і неупередженості під час формування та подання облікової інформації, що сприяє зменшенню ризику шахрайства або розкрадання	Втрата контролю за переданими функціями з ведення бухгалтерського обліку та формування показників звітності
Гарантія безперервності облікового процесу та своєчасності надання послуг завдяки наявності в аутсорсинговій компанії достатньої кількості працівників для заміни тих, хто вибуває по причині хвороби, відпустки, звільнення тощо	Можливе зниження якості ведення бухгалтерського обліку стороннім суб'єктом через недобросовісність аутсорсера чи інші його внутрішні проблеми
Надання якісних послуг не лише у сфері бухгалтерського обліку висококваліфікованим персоналом аутсорсингової компанії, який за рахунок її коштів постійно проходить перепідготовку та атестацію на знання змін у законодавстві з питань обліку, звітності та оподаткування, методиці відображення господарської діяльності, пошуку найбільш оптимальних режимів оподаткування, взаємодії з податковими органами й іншими інстанціями, нового комп'ютерно-програмного забезпечення обліку та вміння роботи з ним тощо	Відсутність управлінського обліку для забезпечення внутрішніх інформаційних потреб менеджменту підприємства, оскільки звітна інформація, яку формує аутсорсингова компанія і передає замовнику й контролюючим органам, не забезпечує виконання всіх завдань, які ставляться перед обліком для створення конкурентних переваг підприємства. Зокрема, це стосується превентивної перевірки законності та економічної доцільності господарських операцій, формування собівартості і рентабельності окремих видів продукції, контролю руху майна і виконання підприємством своїх зобов'язань.
Покращення управління підприємством завдяки залученню до цього процесу аутсорсингових компаній, для яких удосконалення управління є одним із напрямів діяльності. Одночасне збереження господарської та юридичної самостійності підприємства і контролю над переданими аутсорсинговій компанії функціями шляхом укладання відповідного договору.	Ризик втрати оперативності під час формування і надання для прийняття поточних управлінських рішень облікової інформації, оскільки за умови передачі сторонній організації всього циклу облікових робіт виникає просторовий і часовий розрив із власниками і керівництвом підприємства-замовника
Зменшення бази оподаткування підприємства-замовника податком на прибуток за рахунок включення вартості наданих послуг аутсорсинговою компанією до складу його витрат. Вартість аутсорсингу бухгалтерського обліку у більшості випадків є сталою і вона зафіксована в договорі та залежить від обсягів і видів діяльності, кількості найманих працівників, системи оподаткування підприємства тощо	Сповільнення запровадження аутсорсингу бухгалтерського обліку через позицію власників та керівників підприємства-замовника, які зацікавлені в обов'язковій наявності у них бухгалтера для оперативного вирішення поточних облікових завдань
Захист конфіденційних даних шляхом внесення вимог про нерозголошення конфіденційної інформації в укладений з аутсорсером договір про надання послуг з ведення бухгалтерського обліку	Втрата робочих місць працівниками облікової служби підприємства-замовника і зниження продуктивності праці у тих працівників, що залишаються працювати, через недоліки комунікації з аутсорсером
Покладання згідно з договором на постачальника аутсорсингових послуг відповідальності за неправильні розрахунки податків і платежів, порушення строків їхньої сплати, невчасне подання звітності та відшкодування відповідних штрафних санкцій за ці порушення	Несформована належна культура взаємовідносин між підприємством-замовником та постачальником послуг з аутсорсингу бухгалтерського обліку та складнощі у доступі до інформації про професійну компетентність персоналу аутсорсингової компанії

Узагальнивши розглянуті підходи, можна зазначити, що основними позитивами від переходу на аутсорсинг бухгалтерського обліку є економія витрат за рахунок підвищення економічної ефективності використання трудових ресурсів та забезпечення високої якості наданих послуг шляхом залучення висококваліфікованих фахівців для виконання облікових процедур. Високий рівень знань і практичного досвіду співробітників аутсорсингових компаній допомагає відстоювати позиції підприємства-замовника під час вирішення спорів з контролюючими органами, дозволяє знаходити найкращі варіанти вирішення проблем стратегії розвитку підприємства. Разом з тим, підприємство, переходячи на аутсорсинг бухгалтерського обліку, повинно врахувати ризики можливого витоку частини конфіденційних даних, втрати оперативності надходження інформації та контролю над ресурсами.

За умови передання ведення бухгалтерського обліку аутсорсинговій компанії, враховуючи різнопрофільний склад її працівників, підприємство-замовник матиме можливість отримання від неї й інших додаткових послуг, які, для прикладу, стосуються вдосконалення положень облікової політики, юридичного супроводу реєстрації відокремлених структурних одиниць, процесів ліквідації та реорганізації окремих напрямів бізнесу, розроблення та внесення змін до установчих документів тощо. У випадку залучення для виконання такої роботи сторонніх фахівців їм потрібні додатковий час і ресурси для ознайомлення зі специфікою діяльності підприємства-замовника, на відміну від аутсорсингової компанії, яка завдяки постійній співпраці ці особливості вже добре знає.

Для підтримання на належному рівні своєї репутації аутсорсингові фірми стараються набирати на роботу висококваліфікований персонал та не шкодують коштів на навчання працівників та підтримання високого рівня їхніх компетентностей. Сприяє цьому також налагодження дієвої системи багаторівневого управлінського контролю за виконанням своїх функцій окремими працівниками.

У випадку передачі ведення бухгалтерського обліку зовнішнім виконавцям таких послуг можуть виникнути певні проблеми. Основна з них пов'язана з вибором аутсорсингової компанії, оскільки від того, як компанія підбирає собі персонал, буде залежати якість наданих послуг. Крім того, за наявності проблем у аутсорсинговій компанії з ліквідністю й платоспроможністю виникає імовірність банкрутства і невиконання контрактних зобов'язань [8].

Якісне надання послуг аутсорсингу у сфері бухгалтерського обліку вимагає постійної комунікації з персоналом підприємства-замовника та періодичного надання йому результатів роботи. Працівники аутсорсингової компанії повинні бути обізнані не лише з документообігом, який супроводжує різні напрями діяльності підприємства-замовника, але і його внутрішніми регламентуючими документами, а також підпорядковуватися правилами діяльності цього підприємства.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. У зв'язку з інноваційними змінами у сфері бізнесу й технологій, які відбуваються останнім часом, виникає потреба в оперативній перепідготовці персоналу для здійснення управлінських функцій відповідно до нових умов господарювання або залученні зовнішніх фахівців для забезпечення ефективного виконання окремих бізнес-процесів чи завдань. За цих умов аутсорсинг стає одним із найефективніших методів організації виконання управлінських функцій, зокрема, пов'язаних з організацією і веденням бухгалтерського обліку, з врахуванням переваг, яких набуває підприємство-замовник при його використанні.

Таким чином, впровадження аутсорсингу на підприємстві сприяє ефективному використанню його внутрішнього потенціалу, підвищенню мобільності та адаптивності у швидкозмінному ринковому середовищі, отриманню здатності підприємства до застосування інноваційних методів організації бізнес-процесів. Аутсорсинг у сфері бухгалтерського обліку сприятиме економії витрат, покращенню якості виконання облікової функції та інформаційного забезпечення менеджменту підприємства за умови ретельного підходу до вибору аутсорсингової компанії. У підсумку це дозволяє зосередити увагу на головних напрямках діяльності підприємства та забезпеченні його конкурентних переваг.

Враховуючи, що перехід на аутсорсинг бухгалтерського обліку, поряд із перевагами, пов'язаний також з досить суттєвими ризиками, які стосуються можливої втрати контролю з боку замовника над частиною ресурсів, витоку конфіденційної інформації підприємства, якістю виконання робіт, подальшого наукового дослідження вимагає методика оцінювання ризиків використання аутсорсингу у сфері бухгалтерського обліку та регламентація процесу взаємодії учасників цього виду послуг (підприємства-замовника і аутсорсера) з орієнтацією на дотримання балансу їхніх інтересів та якості виконання передбаченого обсягу робіт.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аникин Б. А. Аутсорсинг: создание высокоэффективных и конкурентоспособных организаций : учеб. пособие / под ред. проф. Б. А. Аникина. М. : ИНФРА-М, 2003. 187 с.
2. Бачо Р. Й., Макарович В. К. Компаративний аналіз моделей організації надання послуг з бухгалтерського обліку: аутсорсинг, інсорсинг, косорсинг. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2019. Вип. 2. С. 11-16. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Foa_2011_18_43.
3. Бурденко І. М., Ярошина А. П. Аутсорсинг: поняття, види та сучасний стан розвитку. Приазовський економічний вісник. 2018. Вип. 6 (11). С. 513-518. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83620>.
4. Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV "Про бухгалтерський облік та фінансову

звітність в Україні”. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

5. Зорій О. М., Коваленко Т. В. Особливості застосування аутсорсингу. Економічний аналіз. 2013. Т. 14. № 3. С. 18-28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2013_14%283%29_5.

6. Ивлев А. Г. Аутсорсинг организационного развития. URL: <http://www.aup.ru/books/m74/15.htm>.

7. Красношапка В. В., Трохимець І. І. Аутсорсинг та його застосування на підприємствах України. Ефективна економіка. 2015. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4097>.

8. Ляхович Г. І. Сучасні проблемні питання організації бухгалтерського аутсорсингу. Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. 2016. Т. 21. Вип. 7(2). С. 173-177. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_7%282%29_38.

9. Михайлов Д. М. Аутсорсинг. Новая система организации бизнеса : учебное пособие. М. : КНО-РУС, 2009. 256 с.

10. Назаренко О. В., Суrowицька А. В. Аутсорсинг бухгалтерського обліку: переваги, недоліки та особливості запровадження. Економіка та держава. 2018. № 12. С. 50-54. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4211&i=9>.

11. Панков В. В., Наумова С. А. Аутсорсинг в бухгалтерском учете. Аудит и финансовый анализ. 2009. № 1. С. 1-23. URL: <https://auditfin.com/fin/2009/1/Naumova%20.pdf>.

12. Поплюйко А. М. Бухгалтерський аутсорсинг: сучасний стан та перспективи розвитку в Україні. Фінанси, облік і аудит. 2011. № 18. С. 335-340. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Foa_2011_18_43.

13. Райзберг Б. А., Лозовский Л. Ш., Стародубцева Е. Б. Современный экономический словарь. М. : ИНФРА-М, 2007. 495 с.

14. Савченко Т. Г., Ярошина А. П. Консалтинг та аутсорсинг як сучасні інструменти управління підприємством. Вісник СумДУ. 2019. № 2. С. 7-12. URL: <https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/uk/2-2019-1>.

15. Скагун Л. С. Бухгалтерський облік в умовах аутсорсингу : автореф. дис... канд. екон. наук : спец. 08.00.09 ; Житомир. держ. технол. ун-т. Житомир, 2010. 21 с.

16. Тонюк М. О. Аутсорсинг як інструмент забезпечення ефективної діяльності підприємства. Економіка і суспільство. Мукачево, 2017. № 17. С. 372-376. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/10_ukr/65.pdf.

17. Чмут А. В., Осадчий О. Д. Сутність аутсорсингу та тенденції його розвитку на міжнародних ринках. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. № 17. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/26.pdf>.

18. Bravar J. L. Effective outsourcing. Balans Business Books, 2007. 213 p.

19. Cambridge Business English Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org>.

20. Heywood J. Brian The Outsourcing Dilemma: The Search for Competitiveness. Financial Times. Prentice Hall, 2001. 240 p.

21. Mykalo O. I. Analysis and classification of forms of outsourcing. Ekonomichnyi prostir. 2010. No. 37. Pp. 216-222.

REFERENCES

1. Anykyn, B. A. (2003), *Autsorsynh: sozdanye vysokoeffektyvnykh y konkurentosposobnykh orhanyzatsyj : ucheb. posobyе, pod red. prof. B. A. Anykyna*, YNFRA-M, Moscow.

2. Bacho, R. J. and Makarovych, V. K. (2019), *Komparatyvnyj analiz modelej orhanizatsii nadannia posluh z bukhholders'koho obliku: autsorsynh, in-sorsynh, kosorsynh, Problemy teorii ta metodolohii bukhholders'koho obliku, kontroliu i analizu*, vyp. 2, pp. 11-16, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Foa_2011_18_43.

3. Burdenko, I. M. and Yaroshyna, A. P. (2018), *Autsorsynh: poniattia, vydy ta suchasnyj stan rozvytku, Pryzovs'kyj ekonomichnyj visnyk*, vyp. 6 (11), pp. 513-518, available at: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83620>.

4. *Zakon Ukrainy vid 16 lypnia 1999 roku № 996-XIV "Pro bukhholders'kyj oblik ta finansovu zvitnist' v Ukraini"*, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

5. Zorij, O. M. and Kovalenko, T. V. (2013), *Osoblyvosti zastosuvannia autsorsynhu*, *Ekonomichnyj analiz*, Tom 14, No. 3, pp. 18-28, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2013_14%283%29_5.

6. Yvlev, A. H. *Autsorsynh orhanyzatsyonnoho razvytyia*, available at: <http://www.aup.ru/books/m74/15.htm>.

7. Krasnoshapka, V. V. and Trokhymets', I. I. (2015), *Autsorsynh ta joho zastosuvannia na pidpriemstvakh Ukrainy*, *Efektyvna ekonomika*, No. 5, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4097>.

8. Liakhovych, H. I. (2016), *Suchasni problemni pytannia orhanizatsii bukhholders'koho autsorsynhu*, *Visnyk ONU imeni I. I. Mechnykova*, T. 21. Vyp. 7(2)., pp. 173-177, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_7%282%29_38.

9. Mykhajlov, D. M. (2009), *Autsorsynh. Novaia systema orhanyzatsyy byznesa : uchebnoe posobyе*, KNORUS, Moscow.

10. Nazarenko, O. V. and Surovyts'ka, A. V. (2018), *Autsorsynh bukhholders'koho obliku: perevahy, nedoliky ta osoblyvosti zaprovadzhennia*, *Ekonomika ta derzhava*, No. 12, pp. 50-54, available at: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4211&i=9>.

11. Pankov, V. V. and Naumova, S. A. (2009), *Autsorsynh v bukhholderskom uchete*, *Audyt y finansovyj analiz*, No. 1, pp. 1-23, available at: <https://auditfin.com/fin/2009/1/Naumova%20.pdf>.

12. Popliujko, A. M. (2011), *Bukholders'kyj autsorsynh: suchasnyj stan ta perspektyvy rozvytku v Ukraini*, *Finansy, oblik i audyt*, No. 18, pp. 335-340, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Foa_2011_18_43.

13. Rajzberh, B. A. Lozovskij, L. Sh. and Starodubtseva, E. B. (2007), *Sovremennyj ekonomicheskij slovar'*, YNFRA-M, Moscow.

14. Savchenko, T. H. and Yaroshyna, A. P. (2019), Konsal'tynh ta autsorsynh yak suchasni instrumenty upravlinnia pidpriemstvom, Visnyk SumDU, No. 2, pp. 7-12, available at: <https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/uk/2-2019-1>.

15. Skakun, L. S. (2010), Bukhhal'ters'kyj oblik v umovakh autsorsynhu : avtoref. dys... kand. ekon. nauk : spets. 08.00.09, Zhytomyr. derzh. tekhnol. un-t, Zhytomyr.

16. Toniuk, M. O. (2017), Autsorsynh yak instrument zabezpechennia efektyvnoi diial'nosti pidpriemstva, Ekonomika i suspil'stvo, Mukachevo, No. 17, pp. 372-376, available at: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/10_ukr/65.pdf.

17. Chmut, A. V. and Osadchyy, O. D. (2017), Sutnist' autsorsynhu ta tendentsii joho rozvytku na mizhnarodnykh rynkakh, Hlobal'ni ta natsional'ni prob-

lemy ekonomiky, No. 17, available at: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/26.pdf>.

18. Bravar, J. L. (2007), Effective outsourcing, Balans Business Books, 213 p.

19. Cambridge Business English Dictionary, available at: <https://dictionary.cambridge.org>.

20. Heywood, J. (2001), Brian The Outsourcing Dilemma: The Search for Competitiveness, Financial Times, Prentice Hall, 240 p.

21. Mykalo, O. I. (2010), Analysis and classification of forms of outsourcing, Ekonomichnyi prostir, No. 37, pp. 216-222.

Стаття надійшла до редакції 17 листопада 2021 року